

••• HISTORICKÁ DETEKTIVKA •••

PETER
TREMAYNE

ÚDOLÍ
STÍNU

••• PŘÍPAD SESTRY FIDELMY •••

•• HISTORICKÁ DETEKTIVKA ••

PETER
TREMAYNE

ÚDOLÍ
STÍNU

VYŠEHRA D

Z anglického originálu Valley of the Shadow
vydaného nakladatelstvím Headline Book Publishing, 1998
přeložila Alžběta Slavíková Hesounová
Typografie Vladimír Verner
Ilustrace na obálce Lee Gibbons
Biblické citáty převzaty z ekumenického vydání
Redigovala Blanka Koutská
Odpovědná redaktorka Marie Válková
E-knihu vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
v Praze roku 2017 jako svou 1668. publikaci
Vydání v elektronickém formátu první
(podle prvního vydání v tištěné podobě)
Doporučená cena E-knihy 180 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,
Praha 3, Víta Nejedlého 15
e-mail: info@ivysehrad.cz
www.ivysehrad.cz

Copyright © 1998 by Peter Tremayne
Translation © Alžběta Slavíková Hesounová, 2017
Jacket illustration by Lee Gibbons, 2017

ISBN 978-80-7429-752-6

Tištěnou knihu si můžete zakoupit na www.ivysehrad.cz

*Otci Joeovi McVeighovi z Fermanaghu – jako vzpomínku
na naši veřejnou debatu o hodnotách keltské církve
a brehonského právního systému
na Irském knižním veletrhu v březnu 1994.
Děkuji za Vaši přízeň Fidelmě!*

*I když půjdu roklí šeré smrti,
nebudu se bát ničeho zlého,
vždyť se mnou jsi ty;
Tvoje berla a tvá hůl mě potěšují.*

Žalm 23

Příběhy sestry Fidelmy se odehrávají v polovině sedmého století po Kristu.

Fidelma není ale jen řádová sestra, která dříve patřila ke klášteru svaté Brigid v Kildare. Je to také vzdělaná *dálaigh* neboli advokátka soudního dvora ve starém Irsku. Jelikož podobné okolnosti budou mnohým čtenářům neznámé, tato předmluva má za cíl seznámit je s několika základními pojmy a fakty, které pak snad četbu Fidelminých příběhů usnadní.

Irsko v sedmém století se dělilo do pěti menších království; i v moderní irštině se pro „provincii“ zachoval výraz *cúige*, doslova „pětina“. Čtyři nižší králové – z Ulaidhu (Ulsteru), Connachtu, Mumanu (Munsteru) a Laiginu (Leinsteru) – museli přísahat věrnost Nejvyššímu králi, zvanému *ard rí*, který vládl v Taře v „královské“ páté provincii Midhe (Meath), což znamená „prostřední“. I v samotných provinčních královstvích se moc dále dělila do menších celků a oblastí náležejících jednotlivým klanům.

Zákon primogenitury, kdy dědictví či titul vždy připadly nejstaršímu synu či dceři, byl v Irsku prakticky neznámý. Post vladaře, od posledního kmenového náčelníka až po samotného Nejvyššího krále, byl dědičný jen do určité míry, hlavní slovo mělo hlasování. Každý panovník nebo panovnice museli prokázat, že jsou svého úřadu hodni, a musela je zvolit *derbhíne*, rodinná rada, sestávající přinejmenším ze tří generací příbuzných dotyčného uchazeče. A každý vládce, který dostatečně nepečoval o blaho svého lidu, byl úřadu zbaven a pohnán před soud. Systém vlády ve starém Irsku měl tudíž více společného s moderní republikou nežli s feudálními monarchiemi ve středověké Evropě.

Irsko v sedmém století se řídilo složitým systémem zákonů zvaných *Fénechas*, neboli oráčské, ale všeobecně se rozšířilo označení zákony brehonské, odvozené od slova *breitheamh*, brehon neboli soudce. Traduje se, že jako první nechal zákoník sepsat Nejvyšší král Ollamh Fódhla, a sice v roce 714 před Kristem. Roku 438 našeho letopočtu ale Nejvyšší král Laoghaire ustavil komisi devíti vzdělavců, kteří měli za úkol staré zákony prostudovat, upravit a sepsat za použití nového písma, latinky. Jedním ze členů tohoto sboru byl i Patrik, který se posléze stal svatým patronem Irska. Po třech letech práce komise dokončila zákoník v psané podobě – jde o první známou písemnou kodifikaci.

Nejstarší dochovaná podoba kompletního textu starých irských zákonů se nalézá v rukopisu z jedenáctého století. A až teprve v sedmnáctém století byly brehonské zákony vytlačeny a nahrazeny britskou koloniální administrativou. I pouhé vlastnictví irského zákoníku se trestalo, často smrtí či deportací.

Irský právní systém nebyl statický, irští právníci a zákonodárci se každé tři roky scházeli při Féis Temhrach (festivalu v Taře), aby zvážili a upravili stávající verzi právních předpisů tak, aby odrážela změny ve společnosti a její potřeby.

Podle brehonských zákonů zastávaly ženy výsadní postavení. Irské právo doprávalo ženám ochranu a pravomoci, které v tehdejší a ani pozdější době v západních právních systémech neměly obdoby. Ženy měly možnost ucházet se o všechny posty a povolání jako muži, a také je využívaly. Mohly se stát politikými vůdkyněmi, vést svůj lid v bitvách jako bojovnice, mohly být lékařkami, básničkami, řemeslnicemi, právníčkami a soudkyněmi. Známe mnohá jména soudkyň z Fidelminy doby – Brig Briugaid, Áine Ingeine Iugaire, Darí a nespočet dalších. Kupříkladu Darí byla nejen soudkyní, ale také autorkou významného právního textu pocházejícího ze šestého století po Kristu. Ženy byly zákonem chráněny před sexuálním obtěžováním, diskriminací i znásilněním; měly právo se rozvést za stejných podmínek jako muži, zákon byl v tomto ohledu zcela nestranný, a mohly i požadovat část manželova majetku jako odškodné po rozvodu; dále měly právo dědit a nárok na podporu v případě nemoci. Z dnešní perspektivy by se dalo říct, že brehonské zákony prakticky zaručovaly feministický ráj.

Toto historické pozadí a jeho ostrý kontrast se sousedními zeměmi Irska je třeba mít na paměti, abychom dostatečně ocenili Fidelminu roli v těchto příbězích.

Fidelma se narodila v Cashelu, hlavním městě království Muman (dnešní Munster) na jihozápadě Irska, v roce 636. Byla nejmladší dcerou krále Faílbeho Flanna, který zemřel rok po jejím narození, a vyrostla v péči vzdáleného bratrance, opata Laisrana z Durrow. Když dosáhla „věku volby“ (čtrnácti let), odešla studovat do bardské školy brehona Moranna z Tary, stejně jak to činilo mnoho irských dívek v té době. Po osmi letech studia získala Fidelma hodnost *anruth*, což byla druhá nejvyšší úroveň, které bylo možné na bardských či církevních univerzitách ve starém Irsku dosáhnout. Nejvyšší úrovní pak byl *ollamh*, což i v moderní irštině dodnes znamená profesor. Fidelma se věnovala studiu práva, a sice trestnímu, zakotvenému v *Senchus Mór*, a občanskému zákoníku *Leabhar Acaill*. Stala se tudíž *dálaigh*, advokátkou soudního dvora.

Její role by se dala přirovnat k dnešní pozici zástupce nejvyššího soudce hrabství ve Skotsku, který má za úkol shromažďovat a posuzovat důkazy nezávisle na policii, aby stanovil, zda je třeba se určitému případu věnovat. Ve Francii podobnou úlohu zastává *juge d'instruction*.

V tehdejší době většina vzdělanců a intelektuálů náležela k některému z nově vznikajících křesťanských klášterů, stejně jako v předchozích stoletích většina učenců patřila mezi druidy. Fidelma se přidala k církevnímu společenství v Kildare, které na konci pátého století založila svatá Brigid.

Zatímco sedmé století po Kristu se v Evropě považuje za temný středověk, v Irsku šlo naopak o období zlatého osvětlení. Na irské univerzity se ze všech koutů Evropy sjížděli studenti, aby se tam vzdělávali, mezi nimi i synové anglo-saských králů. Dochovaly se záznamy o tom, že na věhlasné církevní univerzitě v Durrow studovali v této době současně příslušníci osmnácti různých národů. V tomtéž období vyráželi z Irska misionáři a misionářky, aby obrátili pohanskou část Evropy na křesťanskou víru a cestou zakládali kostely, kláštery a centra vzdělanosti. Na východě se dostali až do Kyjeva na Ukrajině, na severu až na Faerské ostrovy a na jihu do Taranta v jižní Itálii. Irsko bylo synonymem vzdělanosti a vědění.

Keltská církev v Irsku byla ale zároveň v neustálé rozepři s Římem v otázkách liturgie a náboženského ritu. Římská větev křesťanství začala od čtvrtého století procházet reformami, začala s novou datací Velikonoc a změnila průběh liturgie. Keltská církev a východní ortodoxní větev se odmítla Římu podřídit, ale keltská církev mezi devátým a jedenáctým stoletím novým myšlenkám postupně podlehla. Východní ortodoxní křesťanství si ovšem i nadále uchovalo nezávislost. Keltská církev v Irsku ve Fidelmině době tento rozpor velice silně pociťovala.

Jedno z témat, které v sedmém století měla keltská církev a Řím společné, byl celibát, a také fakt, že nebyl jednomyslně přijímán. Ačkoliv v obou větvích víry se vždy našli asketové, kteří se fyzické lásky vzdali na důkaz své oddanosti Bohu, teprve na nikajském koncilu v roce 325 bylo vyhlášeno, že sňatky duchovních osob nejsou vítané – ovšem také nebyly zapovězené. Myšlenka celibátu v římské církvi vzešla ze zvyku vyznávaného pohanskými kněžkami bohyně Vesty a kněžkami Diany. V pátém století v Římě zakázali duchovním hodnostářům od pozice opata a biskupa lehat s manželkami a krátce poté i se ženit. I řadoví duchovní byli odrazováni od sňatků, ale nešlo o přímý zákaz. A teprve v době papeže Lea IX. (1049–1054) došlo k mnoha reformám a mezi nimi i k vážnému pokusu přimět všechny kněží západní církve k celibátu. Ve východním ortodoxním křesťanství si kněží pod úrovní opata a biskupa uchovali právo se ženit dodnes.

Odsuzování „tělesného hříchu“ zůstalo zastáncům keltské církve cizí ještě dlouho poté, co se přístup Říma k této otázce stal dogmatem. Ve Fidelmině světě spolu obě pohlaví žila bok po boku v klášterech a církevních společenstvích, která se označovala termínem *conhospitae* neboli dvojí domy, kde muži a ženy vychovávali své děti ve službě Kristu.

Klášteř svatě Brigid v Kildare, ze kterého pocházela Fidelma, byl v její době právě takovým místem, kde žili řeholníci a řeholnice společně. Když Brigid v Kildare (od sousloví Cill-Dara, dubový kostel) opatství zakládala, přizvala biskupa jménem Conlaed, aby se k ní připojil. Její první životopis pocházející z roku 650, tedy z Fidelminy doby, sepsal mnich z Kildare Cogitosus a z jeho slov jasně plyne, že šlo o smíšené společenství.

Jako doklad rovnoprávného postavení žen a mužů nám může posloužit i fakt, že v oné době zastávaly v keltské církvi i ženy

postavení duchovních. Samotná Brigid byla Patrikovým synovcem Melem vysvěcena na biskupku a její případ nebyl ojedinělý. Z Říma dokonce v šestém století přišla protestní nota ohrazující se proti tomu, že v keltské církvi je ženám dovoleno, aby vedly bohoslužbu.

Abych čtenářům usnadnil orientaci ve Fidelmině Irsku sedmého století, kdy se geopolitické uspořádání země značně lišilo od dneška, příkládám i zjednodušenou mapku ostrova, a navíc také seznam hlavních protagonistů knihy, který snad náš příběh zpřehlední.

Z pochopitelných důvodů se nerad dopouštím anachronismů v používání místních jmen, ačkoliv v několika případech jsem učinil ústupky, kupříkladu u jména Tara namísto *Teamhair*, Cashel místo *Caiseal Muman* a Armagh namísto *Ard Macha*. Držím se ale použití jména Muman oproti dnešnímu Munster, které vzniklo až v devátém století, kdy se severský výraz *stadr* (místo) připojil k irskému slovu Muman a nakonec se celé spojení poangličtilo. Stejně tak se držím původní formy Laigin oproti pozdější podobě Leinster, vzniklé analogicky ze spojení *Lai-gin-stadr*.

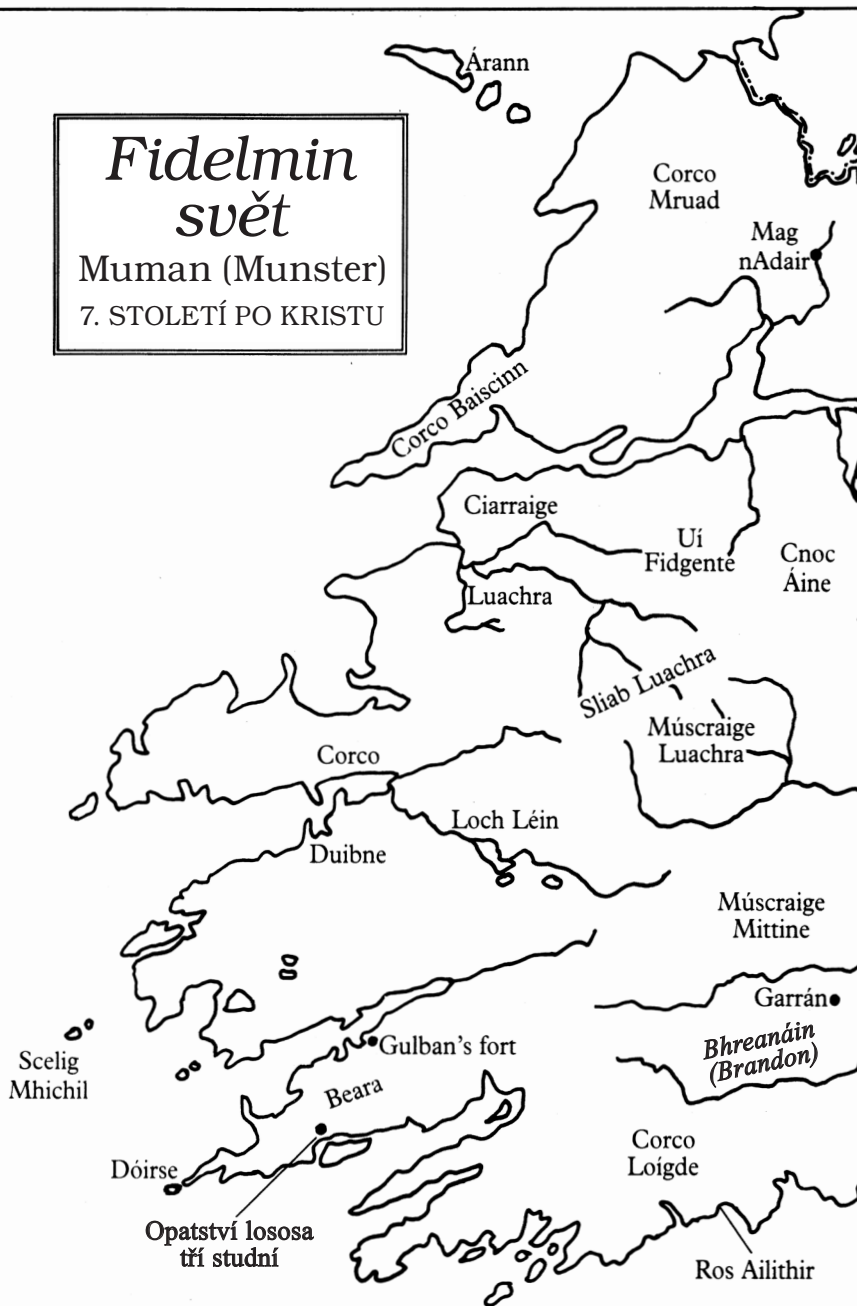
Když jsme nyní tedy vybaveni těmito vědomostmi o historickém pozadí příběhů, můžeme směle vstoupit do Fidelmina světa. Události zachycené v této knize se odehrávají v měsíci, kterému obyvatelé Irska v sedmém století říkali *boidhmhís*, měsíc vědění, a který byl v pozdější době přejmenován na *úuil*, červenec, po římském způsobu, který svou reformou kalendáře zavedl Julius Caesar. Píše se rok 666.

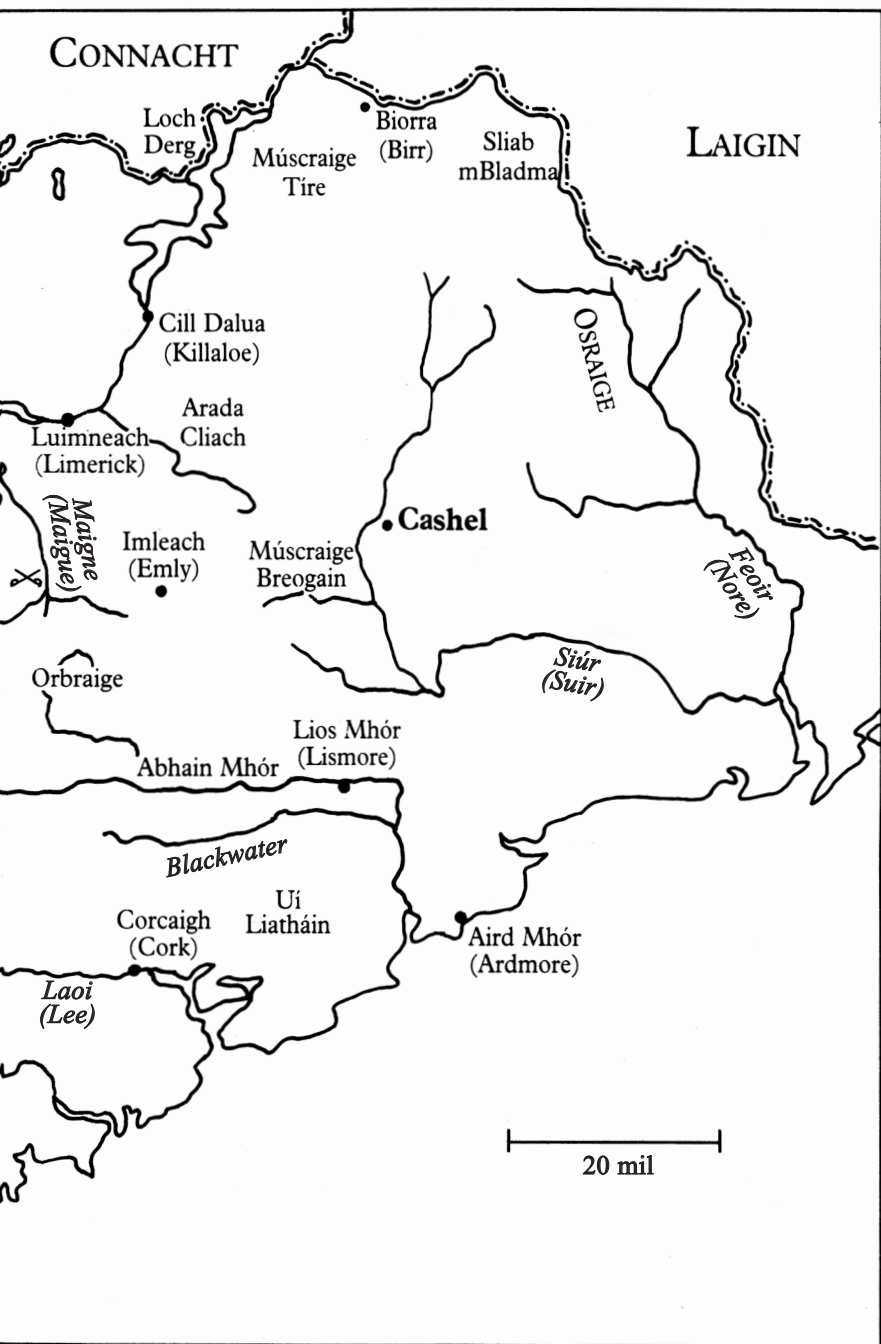
Nakonec chci ještě zmínit fakt, že ve druhé kapitole je narážka na Fidelmin nedostatek úcty vůči abatyši Itě z Kildare. Vysvětlení jejích pohnutek může čtenář nalézt v povídce „Bolehlav při nešporách“ (Hemlock at Vespers), prvně vydané v Londýně v roce 1993 v nakladatelství Little, Brown & Co. v *Midwinter Mysteries* 3, editované Hilary Haleovou, a později přetištěné nakladatelstvím Barnes & Noble v *Murder Most Irish* v New Yorku v roce 1996, editované Edem Gormanem, Larrym Segriffem a Martinem H. Greenbergem.

Fidelmin svět

Muman (Munster)

7. STOLETÍ PO KRISTU

Sestra Fidelma z Cashelu, *dálaigh* neboli advokátka soudního dvora v Irsku sedmého století

Bratr Eadulf ze Seaxmund's Ham, saský mnich ze země Jižního lidu

V Cashelu

Colgú z Cashelu, král Mumanu a Fidelmin bratr
Ségdae, biskup z Imleachu, Ailbeův comarb

V Gleann Geis

Laisre, náčelník Gleann Geis

Colla, tánaiste neboli následník Laisrea

Murgal, Laisreův druid a brehon

Mel, Murgalův písař

Orla, Laisreova sestra a manželka Colly

Esnad, dcera Orly a Colly

Artgal, bojovník a kovář z Gleann Geis

Rudgal, bojovník a kolář z Gleann Geis

Marga, lékárnice

Cruinn, hospodyně z Gleann Geis

Ronan, bojovník a rolník z Gleann Geis

Bairsech, jeho žena

Nemon, nevěstka

Bratr Solin, kněz z Armaghu
Bratr Dianach, jeho mladý písař

Ibor z Muirthemne
Mer, posel

Jinde

Mael Dúin ze severního klanu Uí Néill, král Ailechu
Ultan, biskup z Armaghu, comarb Patrikův
Sechnassuch z jižního klanu Uí Néill, Nejvyšší král v Taře

Blížili se lovci. Lidé. Štěkot jejich psů se strašidelně odrazil od stěn úzké rokle. Z hladiny malého jezírka na jejím dně se hbitě zvedla koliha se skvrnitým tělem a bílým břichem a z dlouhého zahnutého zobáku se ozvalo hlasité a plačtivé volání „kú-li! kú-li!“, jako by si stěžovala, že musí opustit místo, kde si právě pochutnávala na lahodných korýších. Stoupala stále výš, až už z ní zbyla jen pouhá černá tečka na nebi, pohybující se proti azurové modři ve stále se zvětšujících kruzích. Kromě ptáčka už byl na obloze vidět jen veliký jasný kotouč bílozlatého slunce, které se pomalu přesouvalo k západu a v jehož paprscích se indigové vody v jezírku blyštily jako myriády třpytivých draho-kamů, poházených po hladině.

Byl horký líný den. Nyní se ale vůkol panující poklid narušil a všude kolem zavládl pocit obav a nepokoje. Vydra s dlouhým tělem a silným ocasem se houpavým krokem rozběhla do bezpečného úkrytu. Na horské pěšině byl vidět daněk s rozložitým parožím, stále ještě mechově obrostlým, které měl ale brzy shodit, jakmile začne říje. Zvíře se prudce zarazilo a zachvělo se mu chřípí. I kdyby snad daněk nezaslechl štěkot psů, před blížícím se nebezpečím ho varoval zvláštní pach člověka, jeho jediného obávaného nepřítel. Samec se otočil, vyrazil do příkrého srázu a zmizel za vrcholem kopce, kde byl z dosahu bezprostřední hrozby. Jediné zvíře se nevzrušeně dál popásalo v dohledu, uždibovalo kručinku a vřes a očividně se nenechávalo strhnout děsem, který zachvátil všechny jeho soukmenovce. Na nízkém skalním výběžku stála chundelatá horská koza s velkými rohy a jistými kopýtky, rytmicky žvýkala a lhostejně hleděla do krajiny.

Pod ní bylo úzké údolí zarostlé hustými křovisky a stromy, které dosahovaly až téměř k okraji jezera. Les se táhl severním koncem rokliny, kde končil asi šedesát kroků od břehu; dále se pak rozprostíral porost nízké kručinky a vřesu, který pokrýval zbytek planiny. Většinu vzrostlejších křovin a stromů tvořily husté a pichlavé trnky s trnitými houževnatými větvemi, a mezi nimi byly tu a tam vidět keře mirabelek. Z nich se pak do výšky tyčily mohutné kmeny dubů se silnými větvemi a rozložitými korunami. Bylo slyšet, že se po úzké temné stezičce v lese kdosi blíží, s námahou se prodírá nízkými větvemi a hustým podrostem.

A pak už se z lesa jako blesk vynořila postava jakéhosi mladíka. Prudce se zastavil a hrud' se mu divoce zdvíhala, jak byl námahou zadýchaný. Rozhlédl se po nízce porostlém údolí před sebou, které neskýtalo žádnou příležitost k úkrytu, přejel zrakem po úbočích na obou stranách, posetých kusy skal, a ve tváři se mu objevil zoufalý výraz. Z úst mu unikl hlasitý povzdech, když pohledem marně pátral v krajině pod sebou po jakémkoliv místě, kde by se mohl skrýt. Otočil se zpátky k hustým křoviskům za sebou, ale bylo slyšet, že jeho pronásledovatelé už jsou nedaleko. Mezi stromy a keři sice ještě vidět nebyli, ale bylo otázkou okamžiku, kdy se vynoří. Štěkot psů sílil a mohutněl do divokého vzrušeného chóru, neboť zvířata vycítla, že jejich kořist je na dosah.

Mladíkovi se ve tváři rozlilo zoufalství. Znovu klopýtavě vyrazil kupředu. Měl na sobě dlouhé hnědé roucho z podomácku utkané vlněné látky, oděv řeholníků. Háv byl na několika místech roztržený a tu a tam v něm zůstala vetknutá trnitá větvička, kde látka nepovolila. Roucho bylo skvrnitě od bláta a částečně i od krve v místech, kde jeho nositele podrápaly pichlavé ostny trnek. Kromě roucha mladíkovu příslušnost k duchovnímu stavu dokládaly ještě dvě věci: zaprvé měl vepředu od ucha k uchu vyholenou hlavu, přičemž vzadu mu dlouhé vlasy spadaly na záda – šlo o tonzuru svatého Jana, kterou nosili irští řeholníci; a zadruhé měl kolem krku stříbrný řetěz, na němž se mu houpal stříbrný krucifix.

Mladému muži mohlo být něco přes dvacet let a jistě to byl pohledný člověk, ale nyní měl tvář zkřivenou hrůzou a navíc posetou mnoha škrábanci, jak se prodíral hustým podrostem.

Na brunátných lících měl několik krvácejících ran a podlitin. Ale nejvíce se na jeho výrazu podepisoval strach, který mu čísel z velkých temných očí. Bylo vidět, že mladíka hrůza zcela ochromuje, z každého jeho pohybu se řinul děs, stejně jako se z něho řinul pot.

Přidušeně vykřikl, otočil se a rozběhl k jezeru, přičemž si přidržoval dlouhý hábit, který mu překážel v pohybu, aby mohl utíkat rychleji. Už dávno přišel o sandály, teď byl bos, nohy měl pořezané a obalené bahnem a krví. Bolest ale nyní nevnímal, na tu teď v myšlenkách neměl místo. Kolem levého kotníku měl železný okov, jaký nosívali zajatci či otroci – bylo na něm okrouhlé očko, kterým se mohl protáhnout provaz nebo řetěz.

Mladík uběhl k jezeru sotva pár kroků, ale pak pochopil marlost svého snažení, věděl, že se nemá kde ukrýt. Břehy lemovalo jen pár zakrslých keříků, nic jiného v dosahu nebylo. Jezírko už celé věky sloužilo zvěři z okolí za napajedlo, takže tam nerostla ani vysoká tráva, natož keře. Generace zvířat spásly veškerou zeleň do kratičkého strniště. Bylo vyloučené nalézt tam útočiště.

Mladík vydal zvláštní zvuk, jakési vyděšené zakňučení, zastavil se a prosebně pozvedl ruce. Potom se obrátil stranou a pohlédl ke stráni, kde dosud postávala v netečné póze horská koza. V zoufalství se vrhl směrem k ní a začal se s námahou škrábat do vrchu. V tu chvíli ale zakopl o roztržený lem hábitu a udeřil sebou o zem; tím ze sebe vyrazil i poslední zbytky dechu.

A právě v tu chvíli se z lesa na otevřené prostranství u jezera vynořili první z jeho pronásledovatelů.

Byli to tři muži a každý držel v ruce vodítko, na jehož konci byl urostlý mastiff. Všichni tři psi táhli a snažili se svým vodičům vytrhnout, z otevřených tlam jim kapaly sliny a vzrušeně štěkali, když už měli svou kořist na dohled. Trojice se rozdělila do malé rojnice, ale mladík byl natolik vyčerpaný, že se ani nepokoušel o útěk. Opřel se o loket a napůl ležel, napůl seděl, když se k němu přiblížili, a jen lapal po dechu. Ve tváři se mu zračila odevzdanost smíšená s hrůzou.

„Nepouštějte ty psy,“ vyrazil ze sebe s námahou, když byli na doslech, hlas strachem stažený. „Už nebudu utíkat.“

Žádný z lovců mu neodpověděl, ale všichni se zastavili právě tak daleko od něho, aby psi, jejichž vodítka pevně svírali v rukou, na něho těsně nedosáhli. Zvířata se neustále pokoušela svým

pánům vytrhnout a lačně kňučela, jak se pokoušela na mladíka vrhnout, přitom jim z huby stříkaly sliny a obřími jazyky se ho div nedotýkali. Cítil na kůži jejich horký dech a vyděšeně ucukl.

„Pro lásku boží, držte si je pevně!“ zvolal neznámý, ale jak ucouvl, psi se po něm vrhli s novou naléhavostí a čelisti jim cvakaly naprázdno do vzduchu.

„Už ani hnout!“ poručil mu jeden z lovců hrubým hlasem. Pak prudce trhl vodítkem k sobě, aby psa zklidnil. I zbylí dva muži si přitáhli zvířata blíž.

Nyní se z lesa za nimi vynořila čtvrtá postava, tentokrát šlo ale o jezdce v sedle. Při pohledu na něj sebou mladík poděšeně trhl a koutky úst se mu stáhly, jako by se dotýčného obával ještě více nežli dorážejících mastiffů u svých nohou. Osoba v sedle byla štíhlá, seděla na koni uvolněně a nechala ho kráčet s povolenými otěžemi, jako by byla na příjemné dopolední projížďce a neměla žádný určený cíl. Na okamžik se zarazila a zadívala se na výjev na úbočí před sebou.

V sedle seděla mladá žena. Na hlavě měla naleštěnou bronzovou helmu, zpod níž ani nevykukovaly vlasy, tak pevně jí seděla. Helma byla zdobená tenkým stříbrným kroužkem, který jí obeplínal a na spoji vpředu se třpytil polodrahokam. Kromě této ozdoby neměla jezdce na sobě žádné šperky. Ramena jí nehalil plášť, byla oděná do prostých lněných šatů barvy šafránu, které měla v pase stažené širokým pánským koženým opaskem s váčkem. Dále se jí u pasu na pravé straně houpalo kožené pouzdro se zručně zdobenou dýkou a na levé straně měla dlouhou pochvu s mečem, z něhož byla vidět jen bohatě zdobená rukojeť.

Ženina tvář byla mírně okrouhlá, téměř srdcovitá a nikoliv nepřijemná. Pleť měla světlou, ale tváře mírně zruřovělé. Její rty se rýsovaly v pěkném tvaru, i když byly trochu bledé. Oči měla chladné, třpytily se jako led. Při zběžném pohledu by pozorovatel snadno došel k závěru, že jde o mladou a poměrně přitažlivou ženu, ale při bližším prozkoumání bylo vidět, jak tvrdá a krutá má ústa a jak nebezpečně se lesknou její nevypočitatelné oči. Koutky úst jí zaškubaly, když viděla lovce se psy, hrozivě shluklé kolem postavy mladíka na zemi.

Velitel lovců pohlédl přes rameno a spokojeně se usmál, když viděl, že se k nim žena na koni volným krokem blíží.

„Máme ho, paní,“ zavolal na ni s potěšením, ačkoliv to bylo na první pohled zřejmé.

„To vidím,“ odvětila žena téměř příjemným hlasem, vyznělo to ale tím výhrůžněji.

Dopadený mladík mezitím částečně popadl dech. Pravou rukou sevřel stříbrný kříž, který měl zavěšený kolem krku, a nejspíše si s ním pohrával.

„Měj slitování...“ začal, ale žena pozvedla ruku na znamení, že má zmlknout.

„Slitování? Proč ode mě čekáš slitování, knězi?“ otázala se ho pak drsně. „Mám dost vlastní bolesti, než abych ještě litovala někoho dalšího.“

„Já ale nejsem příčinou tvé bolesti,“ ozval se mladík, jako by se pokoušel hájit.

Žena se krátce štekavě uchechtla, což i psy škubající za vodítko přimělo pohlédnout na okamžik jejím směrem, aby zjistili, odkud ten zvláštní nepříjemný zvuk přichází.

„Copak ty nejsi knězem Kristovy víry?“ zeptala se ho s úšklebkem.

„Jsem služebníkem pravé víry,“ přisvědčil mladík téměř vzdorným hlasem.

„Pak pro tebe v mém srdci není slitování,“ opáčila žena tvrdě. „Povstaň, Kristův knězi. Nebo se snad chceš na cestu na onen svět vydat vleže? Mně na tom pramálo záleží.“

„Milost, paní. Dovol, abych z těchto končin v míru odešel, přísahám, že už nikdy ani nezahlédneš mou tvář!“

Mladík se vyškřábal do stoje a byl by se rozběhl ke třmenu, aby žádal o milost u jejich nohou, kdyby ho neohrožovaly cvakající tlamy psů.

„Při slunci a měsíci,“ usmála se žena jízlivě, „ty bys mě málem dokázal přesvědčit, že nemám přidržet topící se myš pod vodou! Dost! Nic nepovzbuzuje zlo tak jako prosby o milost. Spoutejte ho!“

Poslední věta patřila lovcům. Jeden z nich podal vodítko svého zvířete vedle stojícímu muži, vytáhl z pouzdra veliký nůž připomínající dýku a přistoupil k nejbližšímu trnkovému keři, z něhož odřízl silnou větev, zhruba pět stop dlouhou. Pak se vrátil k jejich skupince, odvázal si od pasu provaz, který tam měl ovinutý, a pokynul mladíkovi, aby k němu přistoupil. Mladík neochotně poslechl. Lovec mu větev dal za záda, mezi bedra a lokty, a potom mu dřevo přivázal k pažím, že tvořilo cosi jako bolestivé jho.

Žena ho souhlasně sledovala. Když bylo dílo dokonáno za pomoci druhého kusu provazu, který mladíkovi volně uvázali kolem krku a jeho konec dali jednomu z lovců do ruky, jezdčyně spokojeně přikývla. Pohlédla k nebi a potom zpět na skupinku před sebou. Psi se mezitím uklidnili, vzrušení z lovu už opadlo.

„Pojďme, máme před sebou dlouhou cestu,“ řekla, otočila koně a vyrazila volným krokem zpět k lesní pěšině.

Lovec vedoucí zajatce vykročil za ní, následován svými dvěma druhy a psy.

Mladý kněz škobrtl a znovu zvolal:

„Pro lásku boží, to neznáš slitování?“

Lovec okamžitě škulbl provazem, který se nešťastníkovi zaryl do krku. Potom se k zajatci obrátil a obdařil ho úsměvem svých zčernalých zubů.

„Přežiješ déle, křesťane, když budeš šetřit dechem.“

Žena v sedle kus před nimi jela nevzrušeně dále. Dívala se strnulým pohledem přímo před sebe. Dějala dojem člověka, který jede o samotě, doprovod za sebou nebrala vůbec na vědomí.

Vysoko na úbočí ještě pořád stála horská koza a sledovala jejich návrat do náruče lesa se stejnou netečností, s jakou se dívala na celou předchozí scénu.

Po nějaké době se v kruzích z nebe snesla zpět na jezerní hladinu i koliha a pokračovala v hostině tam, kde před několika okamžiky přestala.

Mnich seděl na malém balvanu vedle šumící horské bystřiny, koupal si nohy v ledové průzračné vodě a ve tváři zvednuté k obloze se mu rozléval blažený výraz. Podomácku tkaný háv z hnědé vlněné látky měl vykasaný ke kolenům a rukávy vyhrnuté, takže mu na kůži dopadaly horké paprsky letního slunce a kolem kotníků se mu pěníla a zurčela voda. Byl mladý, dobře stavěný a na hlavě měl vyholenou římskou *coronu spinu*, kulatou tonzuru svatého Petra, kterou obklopovala kudrnatá záplava hustých hnědých vlasů.

Náhle otevřel oči a podmračeně se zadíval na druhou postavu stojící na břehu potoka.

„Nemohu se zbavit dojmu, že se ti to nelíbí, Fidelmo,“ promluvil káravým hlasem k vysoké rusovlasé řeholnici, jež si ho nespokojeně měřila. Mladá přitažlivá žena ho sledovala očima, jejichž barvu bylo těžké rozpoznat – snad byly modré, snad zelené. Koutky úst měla stažené dolů, což jí dodávalo nesouhlasného vzezření.

„K cíli své cesty už máme tak blízko, že mi připadá, že bychom raději měli jít dál, nežli zde lenošit a užívat si, jako bychom měli kdovíkolik času.“

Mladík se kysele pousmál.

„*Voluptates commendat rarior usus*,“ odříkal, jako by se tím chtěl ospravedlnit.

Sestra Fidelma ztuhla, neboť ji jeho slova popudila.

„Snad si slasti užíváš zřídka a tudíž je tím sladší,“ připustila, „ale i tak se, Eadulfe, domnívám, že bychom se na cestě neměli zdržovat déle, nežli je nutné.“

Bratr Eadulf se neochotně zvedl ze skalky, povzdychl si a vyškřábal se na břeh. Tvářil se ale spokojeně.

„*O si sic omnia*,“ pronesl pak.

„Kdyby všechno bylo takovéto,“ ozvala se Fidelma pichlavě, „v životě bychom nikam nepostoupili, oddávali bychom se jen bez ustání tělesným slastem. Bohu díky, že vedle léta byla stvořena i zima, abychom si dokázali udržet rovnováhu ve vnímání okolního světa.“

Eadulf si zběžně osušil chodidla do lemu svého dlouhého hábitu a vklouzl do kožených sandálů.

Zastavili zde, aby se naobědvali a nechali koně napást na bujné zelené trávě, rostoucí podél břehu bystriny. Fidelma už mezitím sklidila zbytky jídla a znovu zabalila vše do sedlových brašen. Slunce ale o polednách páliło tak silně, že se Eadulf po jídle rozhodl na chvíli si zchladit nohy v potoce. Dobře věděl, že Fidelmě ve skutečnosti ani tak nevádí, že si dopřál to malé potěšení. Už od předchozího dne sledoval její vzrůstající obavy, ačkoliv se snažila nedávat na sobě nic znát.

„Už jsme opravdu tak blízko?“ zeptal se jí.

Fidelma místo odpovědi ukázala na vysoké vrcholky hor, mezi jejichž úpatí toho rána dorazili.

„Tohle jsou Cruacha Dubha, černé kupy. Ohraničují území klanu Duibhne. Odpoledne už bychom měli být v kraji náčelníka Laisrea. Tam nahoře je údolí, téměř dokonale skryté před světem, vedle toho vrcholu, o němž se říká, že je nejvyšší v této zemi.“

Eadulf zamžoural nad sebe na holé temeno hory, která čněla nad všemi ostatními v okolí.

„Lituješ nyní, že jsi odmítla nabídku svého bratra, že s námi vyše jako doprovod několik svých bojovníků?“ zeptal se jí mírně.

Fidelma po něm zlobně šlehla pohledem, ale potom jen zavrtěla hlavou, když viděla, že se tváří smířlivě.

„Jaký význam by naše cesta měla, kdyby nás na ní měli chránit vojáci? Pokud bychom své učení a víru měli šířit pod hrozbou meče, pak by snad takové učení a víra ani nestály za šíření.“

„Občas ale i dospělí, stejně jako děti, odmítají poslouchat, dokud je k tomu nedonutíš,“ poznamenal mnich zamyšleně. „Na dítě platí rákoska, na dospělého meč. Všichni se pak najednou lépe soustředí.“

„V tom je snad kus pravdy,“ přitakala Fidelma. Na okamžik

se odmícela, pak dodala: „Znám tě už tak dlouho, Eadulfe, že se nechci pokoušet zastírat před tebou pravdu. Obávám se toho, co nás tam čeká. Laisre se chová, jako by na něho neplatily žádné zákony. Ačkoliv je podle práva a cti podřízený mému bratru v Cashelu, odjakživa dává najevo svou nezávislost.“

„Stejně ale nedokážu uvěřit, že je v této zemi ještě kraj, kde jsou slova naší víry neznámá.“

Fidelma zavrtěla hlavou.

„Nedá se říct neznámá: o Kristu zde vědí, ale odmítají ho. Nová víra k těmto břehům dorazila sotva před dvěma stovkami let, Eadulfe. V mnoha odlehlých končinách žijí lidé, kteří se nechtějí vzdát svých starých obyčejů. Náš lid má velikou úctu k tradicím a nerad se vzdává myšlenek ctěných po celé generace. Sám jsi studoval v našich církevních školách. Dobře víš, kolik z místních se odmítá zřeknout staré víry, starých bohů a bohyň...“

Eadulf zamyšleně přikývl. Byl tomu sotva měsíc, kdy se s Fidelmou vrátili do Cashelu poté, co strávili několik dní v araglinském údolí; tam se seznámili s poustevníkem Gadrou, který se neochvějně držel staré víry. Ale i v mnoha jiných zemích byla křesťanská víra velice mladá. Sám Eadulf se nechal pokřtít, až když dospěl v mladého muže. Kdysi zastával dědičný post *gerefy*, soudce v rodné vísce Seaxmund's Ham v zemi Jižního lidu, nežli se seznámil s jistým Irem jménem Fursa, který přinesl Kristova slova a jeho víru mezi pohanské Sasy. Eadulf se nedlouho poté zřekl starých bohů svých otců a stal se Fursovi tak pilným žákem, že ho jeho učitel poslal na další studia do Irska do vyhlášených církevních škol v Durrow a v Tuam Breacain.

Nakonec se Eadulf rozhodl dát přednost římské větvi církve před keltskou. A když se pak zúčastnil velkého koncilu ve Whitby, kde spolu debatovali zastánci římské liturgie a stoupenci Columbovi, poprvé tam pracoval s Fidelmou, která byla nejen řeholnice, ale také advokátka irského práva. Od té doby spolu prožili několik dobrodružství. A nyní se ocitl opět v Irsku jako zvláštní vyslanec arcibiskupa z Canterbury, Theodora z Tarsu, z jehož pověření přišel za Fidelminým bratrem Colgúem, králem Mumanu.

Eadulfovi bylo skutečně dobře známo, že mnozí lidé se neradi vzdávají starých pořádků a staré víry, než aby zkoušeli něco nového a nepoznaného.

„To se onen náčelník Laisre, za nímž máme namířeno, nové víry opravdu tolik obává?“ zajímal se.

Fidelma pokrčila rameny.

„Možná se nemusíme ani tolik bát samotného Laisrea, ale spíše těch, kteří mu slouží jako rádcové,“ odpověděla pak. „Laisre je vůdce svého lidu a má úctu k postavení a statutu ostatních. Je ochoten se se mnou setkat a pohovořit o možnosti založit na území, jež mu náleží, malou základnu naší víry. To vypoví dá o velkorysém uvažování.“

Odmělčela se a v duchu zalétla k událostem uplynulého týdne; vzpomínala na den, kdy si pro ni její bratr Colgú z Cashelu, mumanský král, nechal poslat s tím, že si s ní potřebuje pohovořit ve svých soukromých komnatách...

Nebylo pochyb o tom, že Colgú z Cashelu je Fidelmin pokrevní příbuzný. Oba měli vysokou postavu, rusé vlasy a proměnlivé zelené oči. I ve tváři si byli podobní, a stejně tak jeden druhého připomínali pohyby.

Když jeho sestra vešla do komnaty, mladý král se na ni usmál.

„Je pravda, co se mi doneslo, Fidelmo?“

Fidelma se tvářila vážně a koutky úst měla stažené.

„Dokud mi, bratře, nesdělíš, co se ti doneslo, nemohu to ani potvrdit, ani vyvrátit.“

„Biskup Ségdae mi pověděl, že ses prý vzdala příslušnosti k Brigidině klášteru.“

Fidelmě se ve tváři nepohnul ani sval. Přešla ke krbu a posadila se. Měla právo usednout bez vyzvání v přítomnosti nižšího krále, i kdyby to nebyl její bratr. To právo jí nepříslušelo jen proto, že sama byla princeznou z rodu Eóghanachtů, ale také kvůli tomu, že byla *dálaigh*, advokátka soudního dvora, vzdělaná až do hodnosti *anruth*, a tudíž směla usednout i ve společnosti Nejvyššího krále, pokud jí k tomu vyzval.

„Tvůj ‚jestřáb z hraničního kraje‘ tě zpravil správně,“ přitakala tichým hlasem.

Colgú se zasmál. Jméno opata Ségdae znamenalo „podobný jestřábu“ a jeho opatství se nazývalo Imleach, v překladu „hraniční kraj“. Imleach bylo proslavené církevní středisko v Mumanu a soupeřilo s Armaghem o prvenství mezi křesťanskými centry Irska. Fidelma už od dětství milovala slova, ráda zkoumala jejich význam a libovala si ve slovních hříčkách.

„Takže se biskup Ségdae nemýlí?“ ptal se Colgú dál překvapeně, protože si uvědomoval, co to znamená. „Žil jsem v domnění, že jsi službě Brigidinu klášteru zcela oddaná.“

„Ano, vystoupila jsem z řad Brigidiných řeholnic v Kildare, bratře,“ přitakala Fidelma a z hlasu jí zaznívala stopa lítosti. „Nemohla jsem ale už nadále přísahat věrnost abatyši Itě. Je to otázka... otázka mé cti... víc už k tomu říkat nehodlám.“

Colgú byl usazený naproti ní, opíral se v křesle s nohama nataženými a zamyšleně se na svou sestru díval. Jakmile se jednou pro něco rozhodla, bylo zbytečné snažit se ji přesvědčovat o opaku.

„Zde jsi vždy vítaná, Fidelmo. Od doby, cos opustila Kildare, jsi pro mě a toto království vykonala už nejednu službu.“

„Vykonala jsem službu právu,“ opravila ho Fidelma jemně. „Složila jsem přísahu, že nade vše ostatní budu věrna našim zákonům. A tím, že jsem posloužila právu, jsem naplnila i svou povinnost vůči svému právoplatnému králi a tudíž i jeho království.“

Colgú se usmál; byl to tentýž šelmovský výraz, který se často objevoval ve tváři i Fidelmě, když ji něco pobavilo.

„Pak mám tedy štěstí, že jsem oním právoplatným králem právě já,“ ozval se suše.

Fidelma se zadívala bratru do očí s vážným výrazem, ale koutky úst jí pocukávaly.

„Jsem ráda, že jsme v tomto bodě zajedno.“

Colgú ale vzápětí zvážněl.

„Máš nyní v úmyslu zdržet se v Mumanu, Fidelmo? V našem království je celá řada klášterů, které tě s otevřenou náručí přijmou do svých řad. Kupříkladu Imleach. Nebo Lios Mhór. A pokud by ses rozhodla zůstat v cashelském paláci, i zde jsi srdečně vítaná. Tady ses narodila, tady je tvůj domov. Velice bych si toho cenil, kdybych se s tebou mohl denně radit.“

„Zůstanu tam, kde budu nejužitečnější, bratře. To je mé jediné přání.“

Bratr si ji na okamžik zpytavě změřil, potom promluvil: „Když se mi opat Ségdae zmínil, že jsi vystoupila z kláštera v Kildare, přiznávám, že jako první mě napadlo, že se nejspíš budeš chtít vydat do Ecgberthova království Kentu.“

Fidelma pozvedla obočí, jeho slova ji překvapila, ač se to snažila nedat najevo.

„Do Kentu? Království Jutů? Proč právě tam, bratře? Jak tě napadlo právě to?“

„Protože v Kentu leží Canterbury, a právě tam se přece bude muset vrátit bratr Eadulf, pokud se nemýlím.“

„Eadulf?“ Fidelma se při vyslovení jeho jména zarděla, ale bojovně přitom pozvedla bradu. „Co tím naznačuješ?“

„Doufám, že nic nenaznačuji,“ opáčil Colgú s vědoucím úsměvem. „Jen jsem si nemohl nevšimnout, že ve společnosti toho Sasa trávíš spoustu času. A také vidím, jak se k sobě chováte. Copak si myslíš, že jako tvůj bratr jsem k takovým věcem zcela slepý?“

Fidelma stiskla rty a z tváře se jí dal vyčíst stud, ale pak se zamračila, jako by ji bratrova slova mírně podráždila.

„To jsou naprosté hlouposti,“ pronesla s předstíranou britkostí, ale její odsudek zněl neupřímně.

Colgú se na ni dlouze a zadumaně zadíval.

„I řádové sestry a bratři se jednou vdají a ožení,“ prohlásil pak tiše.

„Všichni ne,“ namítla Fidelma a tváře jí jen plály.

„To je pravda,“ přitakal její bratr, „ovšem celibát v naší víře je jen pro osoby, jež se rozhodnou jít cestou odříkání, cestou poustevníků. V tobě je příliš mnoho života, než abys volila takto.“

Fidelmě už se mezitím podařilo získat nad sebou opět vládu a potlačit rozpaky.

„Inu, já v žádném případě nemám v úmyslu odcestovat do království Jutů ani do žádné jiné země.“

„Pak se tedy možná bratr Eadulf rozhodne vzdát služby arcibiskupovi v Canterbury a usadí se zde mezi námi?“

„Nepřísluší mi odhadovat, jak se Eadulf zachová, bratře.“ Fidelma mu odpověděla tónem tak podrážděným, že se na ni Colgú smířlivě usmál.

„Zlobíš se, že s tebou hovořím tak otevřeně, sestro. Ale nezačal jsem o tom z pouhé zvědavosti. Chtěl jsem vědět, co se ti honí hlavou a zda uvažuješ o tom, že bys Muman opustila.“

„Už jsem ti řekla, že nic takového neplánuji.“

„Neměl bych ti to za zlé. Tvého saského přítele mám v oblíbě. Je to příjemný společník navzdory tomu, odkud pochází.“

Fidelma neodpověděla. Na několik okamžiků se rozhostilo ticho, potom se Colgú v křesle pomalu protáhl a ve tváři se mu objevil ustaraný výraz, když mu myšlenky zalétly k jiné otázce.

„Mám-li být upřímný, Fidelmo,“ promluvil nakonec, „potřebuji tvé služby.“

Fidelma se na něho vážně zadívala.

„Čekala jsem něco takového. Oč běží?“

„Už mnohokrát jsi prokázala schopnost vyřešit všemožné těžkosti, sestro, a já bych ten tvůj dar znovu rád využil.“

Fidelma sklonila hlavu.

„Veškeré mé schopnosti jsou ti plně k službám, Colgú, to už přece dávno víš.“

„Pak se tedy mohu přiznat, že jsem tě o tento rozhovor požádal ze zcela konkrétního důvodu.“

„Nepochybovala jsem o tom,“ přikývla s vážnou tváří. „Ale také jsem věděla, že o tom jistě začneš sám.“

„Znáš pohoří západně odsud zvané Cruacha Dubha?“

„Sama jsem v těch vrších nikdy nebyla, ale několikrát jsem je viděla z dálky a slyšela jsem o nich vyprávět.“

Colgú se k ní v křesle naklonil.

„A donesly se ti také zvěsti o Laisreovi?“

Fidelma se zamračila.

„O Laisreovi, náčelníkovi z Gleann Geis? Několik řeholníků zde v Cashelu o něm onehdy hovořilo.“

„A co ses o něm doslechla? Můžeš hovořit bez obav.“

„Že jeho lid stále vyznává staré bohy a bohyně. Že v jeho kraji nejsou cizinci vítáni a že řádoví bratři a sestry vstupují do jeho země na vlastní nebezpečí.“

Colgú si povzdychl a sklonil hlavu.

„To je do určité míry pravda. Ale časy se rychle mění a onen Laisre není podle všeho žádný hlupák. Zřejmě si uvědomil, že se nemůže pokoušet brzdit změny až do konce svých dní.“

Fidelma si ho překvapeně změřila.

„Chceš tím říct, že už i on přešel na novou víru?“

„To ne,“ zavrtěl Colgú hlavou. „Dosud je horlivým zastáncem starých obyčejů. Je prý ale ochoten vyslechnout si stanovisko křesťanů bez předpojatosti. Ovšem mezi jeho lidem je mnoho těch, kteří s tímto rozhodnutím nesouhlasí. Tudíž prvním krokem by muselo být vyjednávání...“

„Vyjednávání?“

„Laisre mi poslal zprávu, že je ochoten jednat se mnou o podmínkách, za nichž by souhlasil s tím, že by zástupci naší víry

vybudovali na území jeho země kostel a školu, které by časem nahradily staré pohanské chrámy.“

„Ze slova ‚vyjednávání‘ ale plyne, že by chtěl něco výměnou. Co za to žádá, aby svolil, že na jeho území vybudujeme kostel a školu?“

Colgú sotva zřetelně pokrčil rameny.

„To nám právě není dosud známo. Potřebuji ale, aby s ním jednal někdo, kdo bude hovořit jak jménem tohoto království, tak jménem církve.“

Fidelda se na bratra na okamžik či dva beze slova zadívala.

„Chceš tím říct, že si přeješ, abych se na jednání s Laisrem v Cruacha Dubha vydala já sama?“

Upřímně ji to překvapilo. Zpočátku se domnívala, že se Colgú s ní o té otázce chce jen poradit.

„Neznám lepšího a vytrvalejšího vyjednavatele, Fideldo, a nikdo nezná toto království a jeho potřeby tak dobře, jako právě ty!“

„Ale...“

„Můžeš hovořit mým jménem, Fideldo, a zároveň jménem opata Ségdaea. Zjisti, co Laisre chce, co od nás čeká. Pokud budou jeho podmínky rozumné, přistup na ně. Pokud ti budou připadat přehnané, řekni mu, že král je bude muset nejprve probrat se svými rádci.“

Fidelda se tvářila zadumaně.

„Víš už Laisre, že se k němu chystám?“

„Netroufal jsem si předjímat, zda s tou cestou budeš souhlasit, Fideldo,“ usmál se Colgú. „Požádal jen o to, abych k němu vyslal zástupce naší víry, který dorazí počátkem příštího týdne, a že to má být osoba hodná toho úkolu. Ujmeš se ho?“

„Pokud si přeješ, abych tebe a biskupa Ségdaea v jednání zastoupila, pak budiž. A proč zde vlastně biskup není přítomen, aby se mohl k té otázce sám vyjádřit?“

Colgú se mírně pousmál.

„Je zde. Jen jsem ‚jestřába z hraničního kraje‘ požádal, aby prozatím posečkal v předpokoji, nežli s tebou tu záležitost proberu. Sám ti později vylíčí, jak se na tu otázku dívá on.“

Fidelda si bratrovu tvář pozorně prohlédla.

„Takže sis byl jistý, že tvou žádost vyslyším?“

„Ani v nejmenším,“ opáčil Colgú s úsměvem, který jeho slovům ubral na přesvědčivosti. „Ale když jsi mi nyní přislíbila

pomoc, rád bych, aby sis s sebou vzala na cestu několik mých vojáků. Bojovníků Zlaté obroučky.“

„A co by si Laisre asi pomyslel, kdybych se do jeho země přitřítla doprovázena ozbrojenou skupinou Nasc Niadh? Pokud mě tam vysíláš jako svého emisara, pak musíme zachovat všechny náležitosti. Tlupa králových vojáků by pro něho byla urážka, působilo by to dojmem, že se ho pokoušíš při jednání zastrašit. Při vyjednávání o založení kostela a školy nemají tví bojovníci žádné místo. Pojedu sama.“

Colgú rozhodně zavrtěl hlavou.

„Že se sama vydáš do Cruacha Dubha? Ne, to v žádném případě. Vezmi si s sebou alespoň jednoho z mých mužů.“

„Jednoho nebo deset – pořád to bude voják a Laisre si jeho přítomnost vyloží jako urážku. Ne, budu cestovat jen ve společnosti jediné další osoby duchovního stavu, aby bylo zřejmé, že přicházíme v míru.“

Colgú si ji chvíli zpytavě měřil, potom se zatvářil odevzdaně, protože pochopil, že se Fidelma rozhodla –, a když se jeho sestra pro něco rozhodla, nikdo už ji v jejím rozhodnutí nedokázal zvíkat a bylo zbytečné se o to pokoušet.

„V tom případě si s sebou vezmi toho svého Sasa,“ řekl jí. „Je to spolehlivý člověk a cestou ti jistě bude dobrým pomocníkem.“

Fidelma střelila po bratrovi pohledem, ale tentokrát se nezačervenala.

„Bratr Eadulf má dost možná jiné povinnosti – a jistě už bude mít také na čase, aby se vrátil do Canterbury za arcibiskupem Theodorem, který ho k tobě vyslal jako svého emisara.“

Colgú se mírně pousmál.

„Myslím, že se brzy dozvíme, že bratr Eadulf je ochoten v našem království ještě nějakou dobu setrvat, sestro. Ať tak či tak, stejně bych byl velice rád, kdybys dovolila, abych ti s sebou dal několik svých vojáků.“

Fidelma se rozohnila.

„Jak máme ostatní přesvědčit, že naše víra je cestou míru a pravdy, když bychom se ji hotovili šířit za pomoci síly? Ne, musím znovu opakovat, bratře, že pokud se mám vypravit za Laisrem a jeho lidem, hodlám tam přijít neozbrojena na znamení, že věřím, že mě ochrání má víra a že se spoléhám na slova pravdy, nikoliv na sílu meče. *Vincit omnia veritas!*“

Colgú se pobaveně usmál.

„Pravda snad vítězí nad vším, ale to úsloví už nepraví, kdy a komu ji máme sdělovat. Jelikož si libuješ v latinských citátech, Fidelmo, také ti dám jednu radu – *cave quid, dicis, quando et cui.*“

Fidelma vážně přikývla.

„Budu se těmi slovy řídit.“

Colgú vstal, přešel ke skřínce u stěny a vyňal z ní tenkou hůlku z bílého dřeva jeřábu, na jejímž vrcholu byla připevňená malá zlatá soška. Znázorňovala jelena s rozložitým parožím, což byl znak eóghanachtských vládců Cashelu. Colgú hůlku se slavnostním výrazem podal Fidelmě.

„Zde je symbol tvého úřadu, sestro. Touto hůlkou ti svěřuji svou moc, jejím prostřednictvím budeš hovořit mými ústy.“

Fidelma povstala, důležitý symbolismus hůlky jí byl dobře znám.

„Nezklamou tě, bratře.“

Colgú se na Fidelmu laskavě zadíval, potom k ní natáhl ruce a položil jí je na ramena.

„A jelikož tě nedokážu přesvědčit, aby sis s sebou vzala mé vojáky, udělám něco jiného, co tě snad také může ochránit.“

Fidelma se zamračila, když se Colgú otočil a hlasitě tleskl. Na to se otevřely dveře a do komnaty vešel jeho brehon s komorníkem. Za nimi následoval opat Ségdæ, postarší muž s tváří dravého ptáka, k němuž se jeho jméno dobře hodilo. Všichni očividně čekali v předpokoji na Colgúův pokyn. Nově příchozí se Fidelmě krátce uklonili na znamení úcty. Potom komorník beze slova přešel ke Colgúově levé ruce. Třímal malou dřevěnou krabičku, kterou v té chvíli králi podal.

„Už nějakou dobu jsem se k tomuto chystal,“ promluvil král k Fidelmě důvěrným hlasem, pak se otočil a skříňku otevřel. „Zvláště poté, cos klanu Uí Fidgeinte překazila pokus o rozvrat mého království.“

A vytáhl ze skříňky zlatý řetěz. Byl to prostý nezdobený řetízek, dlouhý asi dvě stopy.

Fidelma už v minulosti byla svědkem toho, jak dřívější cashelští králové, Colgúovi předchůdci, tento obřad prováděli, takže v tu chvíli pochopila, k čemu se schyluje. Nedokázala ale skrýt překvapení.

„Ty mne hodláš povýšit mezi Nasc Niadh?“ zašeptala nevěřícně.

„Přesně tak,“ přisvědčil její bratr. „Poklekneš nyní a odříkáš přísahu?“

Nasc Niadh, řád zlatého řetězu či obroučky, bylo ctihodné mumanské společenství urozených osob, které vzešlo z prastaré tradice vybraných královských bojovníků z Cashelu. Členství v řádu uděloval samotný král z rodu Eóghanachtů v Cashelu a každý člen musel svému vládci přísahat věrnost; výměnou dostal zlatý řetěz se symbolem kříže, který měl právo nosit. Kříž prý v pradávných dobách představoval slunce, neboť původ řádu sahal do temné minulosti. Někteří učenci tvrdili, že řád zlaté obroučky byl založen už téměř před tisícem let, dávno před Kristovým narozením.

Fidelda se pomalu svezla na kolena.

„Fideldo z Cashelu, slibuješ na svou čest, že budeš chránit a bránit právoplatného krále mumanského, hlavu svého rodu, a že jako bratry a sestry přijmeš všechny druhy, kteří se budou taktéž honosit řádem zlaté obroučky?“

„To slibuji,“ šeptla Fidelda a vložila pravou ruku do dlaně svého bratra, krále Colgúa.

Colgú vzal dlouhý zlatý řetěz a několikrát jej obtočil kolem jejich spojených rukou na znamení soudržnosti.

„Jelikož je nám známa tvá oddanost naší osobě, rodu a řádu, a jelikož jsi právě slíbila tyto poslouchat, chránit, bránit a ctít, vážeme tě nyní tímto řetězem do svých služeb a uvádíme tě do řádu Nasc Niadh. Nechť toto pouto zpřetrhá až smrt, nikoliv zrada.“

Na okamžik se rozhostilo ticho, potom se ale Colgú mírně v rozpacích zasmál, řetěz rozmotal, pomohl sestře vstát a políbil ji na obě tváře. Pak se znovu obrátil k dřevěné skříňce a vyňal odtamtud další zlatý řetěz. Tentokrát na něm ale byl přivěšen kříž zvláštního tvaru, bílý kříž se zaoblenými rohy, do něhož byl vložen další prostý křížek. Byl to symbol králova řádu, starší nežli kříž představující Kristův skon. Colgú ho slavnostně zavěsil Fidelmě kolem krku.

„Každý obyvatel Pěti království Irska bude toto znamení znát,“ pronesl vážným hlasem. „Odmítlas ochranu mých bojovníků, nechť tě tedy chrání jejich síla prostřednictvím tohoto odznaku, neboť kdokoliv by si troufal napadnout nositele zlaté obroučky, napadá tím i samotného cashelského krále a všechny příslušníky řádu Nasc Niadh.“

Fidelma dobře věděla, že se bratr jen tak planě nevychloubá. Této cti se dostalo nemnohým, a žen mezi členy řádu bylo velice poskrovnu.

„Budu ten odznak nosit s hrdostí, bratře,“ ujistila ho tichým hlasem.

„Nechť tě na cestě do Zapovězeného údolí při vyjednávání s Laisrem ochrání. A, Fielmo, nezapomínej nikdy na mé varování – *cave quid, dicis, quando et cui.*“

Měj se na pozoru, co, kdy a komu říkáš.

Fidelmě se bratrova slova znovu ozvala v hlavě, když se nyní zadívala na temné zlověstné vrcholy, které se tyčily jen malý kus cesty před nimi.

Vystoupat od úpatí hor až mezi vrcholy jim trvalo déle, nežli Eadulf čekal. Cesta se točila a kroutila jako nepokojný had po strmých skalnatých úbočích, překračovala spěchající bystřiny, zurčící od temen hor nad nimi, vinula se zalesněnými roklinami a otevřenými horskými planinami. Eadulfovi letělo hlavou, jak někdo může žít v tak odlehlé krajině, Fidelma mu totiž sdělila, že tohle je do Laisreovy země od jihu jediná cesta.

Zadíval se k ostrým vrchům tyčícím se do výšky nad nimi a na okamžik se mu zdálo, že tam zahlédl jakýsi záblesk. Zamrkal. Už si toho při jejich cestě vzhůru povšiml dvakrát či třikrát, ovšem zpočátku se domníval, že se mu to jen zdá. Zřejmě teď na sobě dal mimoděk znát, že mu to dělá starosti – snad tím, jak mu celé tělo ztuhlo, nebo že se dlouho upřeně díval tímž směrem –, protože Fidelma vzápětí promluvila: „Také jsem si toho všimla. Poslední půlhodinu náš příchod kdosi sleduje.“

Eadulf se zatvářil dotčeně.

„Proč ses mi o tom nezmínila?“

„Nezmínila? To nikoho přece nemůže překvapit, že místní budou cizince cestující jejich územím sledovat. Horský lid je velice podezřívavý.“

Eadulf znovu upadl do mlčení. Přitom ale ostražitým zrakem nepřestával sledovat okolní kopce. Došel k závěru, že záblesk musely způsobit sluneční paprsky odrážející se od nějakého kovového předmětu. A kov znamenal zbraně nebo zbroj. A tudíž možné nebezpečí. Nějakou dobu pokračovali v tichosti, pěšina stoupala stále výš. V jednom okamžiku byli dokonce nuceni sesednout, tak příkrá a kamenitá v těch místech cesta byla, a vést koně za uzdu.

Šli dál a dál a Eadulf už se chystal Fidelmy zeptat, zda se domnívá, že budou muset stoupat ještě dlouho, když vtom se cesta náhle prudce stočila přes úbočí horského hřebenu a před nimi se zničehonic prostíralo široké údolí. Bylo zarostlé záplavou vřesu a kručinky a barevné květy keřů dodávaly výjevu nadpozemský nádech. Ale vrcholky vysokých hor zůstávaly stále stejně nedosažitelné jako prve.

„Ta cesta snad nikdy neskončí,“ zabručel Eadulf.

Fidelma se zarazila a otočila se v sedle, aby na Eadulfa viděla, a pak ho zpražila přísným pohledem.

„Mýlíš se. Už musíme překonat jen tuto planinu a projet mezi oněmi vrchy vzadu. Pak budeme v Laisreově zemi, v samotném Gleann Geis.“

Eadulf se na okamžik zamračil.

„Já žil v domnění, že jsi tyto končiny ještě nikdy nenavštívila?“

Fidelma potlačila povzdech.

„Také že ne, ačkoliv jsem jednou projížděla nedaleko odsud.“

„Tak jak tedy...“

„Ach, Eadulfe! To si snad myslíš, že můj lid nedokáže zakreslit mapu? Kdybychom se nevyznali ani ve své vlastní zemi, jak bychom mohli vysílat na daleké cesty na východ misionáře?“

Eadulf si připadal trochu hloupě. Chystal se zrovna něco říct, když vtom si všiml, že Fidelma mírně ztuhla a upřeně se zahleděla do nebe nad údolím před nimi. Sledoval směr jejího pohledu.

„Ptáci,“ poznamenal pak.

„Krkavci věštící smrt,“ opáčila tichým hlasem.

Černé tečky kroužily proti azurové obloze, ale zdálo se, že se ve spirále snášejí postupně níž a níž.

„To bude jistě zdechlina nějakého zvířete,“ řekl Eadulf a dodal: „Musí být pořádně veliká, když přilákala tolik mrchožroutů.“

„To ano,“ přitakala Fidelma. Pak rozhodným pohybem pobídla svého koně kupředu. „Pojedme, i tak to máme téměř cestou, a já bych se ráda podívala, co všechny ty krkavce přivábilo.“

Eadulf ji neochotně následoval. Občas si přával, aby jeho společnice nebyla tak zvědavá a podnikavá. On sám by raději jel dál, aby unikli pražícímu slunci a dostali se co nejdříve do cíle své cesty. Pár dní v sedle mu bohatě stačilo. Nejraději by se posadil do pohodlného křesla se džbánkem medoviny, kterou předtím vychladili v ledové horské bystřině.

Fidelma musela koně navádět opatrně, protože zdánlivě rovné

dno údolí skrývalo mnohá zrádná místa. Hrboilatá zem byla porostlá velikými trsy vřesu a ostružiní. V podrostu z kručinky by se dokázala skrýt snad celá armáda, tak husté a vysoké tam keře byly. Když se přiblížili k místu, kam měli namířeno, ptáci kroužící nad nimi vyrazili chorus poděšeného krákání a s nevolí se vznesli o něco výš.

V tu chvíli Fidelma na koni prudce zabrzdila a zadívala se na zem před sebou.

„Tak co je to?“ zeptal se Eadulf, který ji už dojížděl. Fidelma neodpověděla, seděla v sedle nehnutě jako socha a tvář jí nápadně zesinala.

Eadulf se znepokojeně zamračil, popojel ještě blíže a zadíval se na výjev, který Fidelmě ve tváři vyvolal takový děs.

I on vzápětí zbělel.

„*Deus miseratur...*“ Začal odříkávat žalm šedesátý sedmý, ale pak se zarazil. Náhle mu připadalo, že ta slova nejsou vhodná. Osobám, které před nimi ležely na zemi, rozhodně nikdo milost neprojevil. Na malém nerovném prostranství byly víc než dvě desítky těl; nahých těl mladých mužů, jež kdosi vyrovnal do groteskního kola. Bylo na první pohled jasné, že ze světa sešli násilnou smrtí.

Fidelma s Eadulfem dosud zůstali v sedle, dívali se na kruh nahých těl pod sebou a stále nemohli plně pochopit, co to vlastně vidí.

Nakonec se jako první poněkud vzpamatovala Fidelma, sklouzla ze sedla a váhavě k tělům vykročila. Eadulf ztěžka polkl, také sesedl, vzal oba koně za uzdu a uvázal je u nedalekého keře. Pak se připojil k Fidelmě.

Stála se založenýma rukama a pevně svírala rty. V čelisti jí mírně cukalo, z čehož se dalo vyčíst pohnutí, které se pokoušela nedávat na sobě znát.

Udělal další krok kupředu a přinutila se očima pozorně prozkoumat celé to kolo smrti. Bylo nad slunce jasnější, že mrtvá těla oněch mladíků musel kdosi do kruhu uspořádat až poté, co zemřeli.

Fidelma se napřímila v ramenou a zvedla bradu, neboť se odhodlávala k těžkému úkolu, jenž měla před sebou.

„Neměli bychom odsud raději co nejrychleji zmizet pro případ, že se pachatelé vrátí?“ ozval se Eadulf stísněným hlasem a nejistě se rozhlédl kolem. Zdálo se ale, že v údolí není ani

živáčka, vyjma hejna černočerných krkavců, kteří se jim neustále vznášeli nad hlavou a poplašeně krákali. Někteří z ptáků už se zase opatrně spouštěli níž, jako by zcela nedůvěřovali svým smyslům, které jim napovídaly, že dole na ně čeká skvělá hostina, celá hromada mršin. Zároveň ale také vnímali, že se mezi těly někdo pohybuje, živí lidé, kteří by jim mohli ublížit. Hrstka nejtroufalejších se odvážně snesla na zem, jen malý kousek od kruhu těl. Eadulf si je znechuceně změřil, jak opatrně hopkají k nejbližší mrtvole, aby si ji lépe prohlédli, sehnul se a sebral ze země kámen. Šeredného černého ptáka, na kterého mířil, sice minul, ale i tak mělo jeho jednání za následek, že krkavec zlobně zakrákal a znovu se zvedl do vzduchu, čímž své druhy varoval, že dole na ně číhá nebezpečí. Někteří z nich sice ještě zůstali na zemi, ale drželi se v uctivé vzdálenosti a jen je sledovali lesklýma hladovýma očima.

„Raději pojed odsud, Fidelmo,“ pobízel ji Eadulf. „Tohle není podívaná pro tebe.“

Fidelma ho sjela pohledem a v zelených duhovkách se jí nebezpečně zablesklo.

„A pro koho je to tedy podívaná?“ zeptala se ho ostrým hlasem. „Pro koho jiného nežli pro zastávce práva, který přísahal hájit zákony Pěti království Irska?“

Eadulf se v rozpacích zarazil.

„Chtěl jsem jen říct...“ začal váhavě namítat, ale Fidelma prudce trhla rukou, aby ho umlčela.

Otočila se k nejbližšímu tělu a poklekla, aby si je mohla lépe prohlédnout. Pak vstala, přešla k dalšímu a takto pokračovala kolem celého kruhu. Jen u jednoho těla setrvala o něco déle než u ostatních. Eadulf se mračil a chvílemi zatěkal očima po okolní krajině, ale jinak se také díval po mrtvolách a snažil se z nich vyčíst alespoň něco málo.

Ze všeho nejdříve si povšiml, že všichni mužové byli velice mladí, nejmladšímu mohlo být šestnáct nebo sedmnáct let a nejstaršímu snad dvacet pět. Všichni byli nazí a jejich bledá pokožka, připomínající pergamen, vypovídala jasně o tom, že za života nebyli zvyklí vystavovat kůži slunečnímu svitu. Těla byla poskládaná do kruhu s nohama směrem dovnitř a hlavou ven. Všechna byla položena na levý bok. Dále Eadulf viděl, že zem kolem mrtvol je hladká, nenesla stopy zápasu a nebyly na ní

ani stopy krve, z čehož se dalo vyvodit, že mladíky vrazi sprovodili ze světa někde jinde. Eadulf byl na tu úvahu hrdý.

Fidelma mezitím s prohlídkou mrtvol skončila a znovu vstala. Několik kroků od nich tekl malý potůček a Fidelma k němu beze slova s jasnou cílevědomostí zamířila. U bystřinky se sklonila, omyla si ruce i předloktí a nakonec si chladnou vodou svažila tvář.

Eadulf trpělivě čekal, až skončí. Už byl v Pěti královstvích dost dlouho, aby věděl, jak velice si Irové zakládají na tělesné čistotě. Nemělo smysl na Fidelmu spěchat. Když se k němu konečně vrátila a zastavila u kruhu sestaveného z lidských těl, tvářila se stále velice vážně.

„Nuže, Eadulfe, čeho sis zde stihl povšimnout?“ zeptala se ho po chvíli mlčení.

Eadulf sebou překvapeně trhl. Neuvědomil si, že jí neuniklo, že i on těla podrobil zběžné prohlídce. Začal horečně uvažovat.

„Všechno jsou to mladí muži,“ promluvil váhavě.

„To je pravda.“

„Po smrti je rozložili do pravidelného vzorce, do kruhu. Také je vidět, že nebyli zabiti na tomto místě.“

Fidelma tázavě zdvihla obočí.

„Proč si to myslíš?“

„Protože kdyby je připravili o život zde, byly by tu na zemi nějaké stopy, oběti by se jistě vzpouzely a byla by tu vidět krev. Museli je zabít někde jinde a těla sem pak dopravit.“

Fidelma nad jeho úvahou uznale přikývla.

„A co si myslíš o jejich nohou?“

Eadulf na ni překvapeně pohlédl.

„O jejich nohou?“ zopakoval váhavě.

Fidelma ukázala pod sebe.

„Když si prohlédneš chodidla těch mrtvých, uvidíš, že všichni mají puchýře, odřeniny a rány, jako by je kdosi před smrtí nutil jít bosé dlouhou a namáhavou cestou. Je vidět, že jsou to čerstvá zranění. Nemluví to snad proti tvé úvaze, že je sem dopravili až po smrti?“

Eadulf divoce přemítal.

„Ne nutně,“ ozval se nakonec. „Je dost dobře možné, že je nutili dojít na místo, kde je zabili, a teprve tam odtud jejich těla donesli sem a rozložili je do toho hrozivého obrazce.“

Fidelma se zatvářila souhlasně. „Výborně, Eadulfe. Z tebe nakonec bude *dálaigh*. Čeho sis ještě povšiml? Nezmínil ses o stopách po okovu kolem levého kotníku.“

Ty odřeniny Eadulfovi upřímně řečeno unikly, ale když se o nich Fidelma nyní zmínila, byly jasně patrné. Fidelma ovšem ihned pokračovala: „Spočítals ta těla?“

„Je jich zhruba třicet.“

Přes tvář se jí na okamžik mihla stopa podrážděnosti.

„Je potřeba být přesný. Těl je právě třicet tři.“

„To jsem se snad tolik nezmýlil,“ ohradil se trochu dotčeně.

„Tolik ne,“ opáčila ostře. „Ale k tomu počtu se ještě dostaneme. Dobrá, zmiňoval ses, že jsou těla uspořádána do pravidelného kruhu. Čeho dalšího sis všiml?“

Eadulf se na mrtvolu znovu zadíval a zamračil se.

„Nevím, co myslíš.“

„Nepřipadá ti důležité, že jsou všichni ti mrtví položeni na levý bok a že mají všichni nohy do středu kruhu? Nic ti to nenapovídá?“

„Snad jen tolik, že nejspíš půjde o nějaký rituál.“

„Ach, jistě, nějaký rituál. Podívej se znovu. Těla jsou položena na levý bok. Když začneš nahoře v kruhu a budeš pohledem pokračovat dál.. všichni jsou tváří otočeni doprava. Jinými slovy, za sluncem, zde tomu říkáme *deisiol*.“

„Nejsem si jist, zda ti tak docela rozumím.“

„V pohanské době náš lid vykonával všemožné rituály, v jejichž průběhu se účastníci otáčeli *deisiol*, od východu k západu, jako slunce. I nyní mezi námi ještě žije mnoho těch, kteří trvají na tom, že se při pohřbu musí hřbitov s rakví třikrát obejít právě tímto směrem.“

„Tak ty myslíš, že jde možná o nějaké pohanské znamení?“ otrásl se Eadulf a zvedl ruku, aby se pokřižoval.

„Nemusí to tak být,“ uklidňovala ho Fidelma. „Když blahoslavený Patrik dostal do správy pozemek v Armaghu, na němž nakonec vybudoval svůj klášter, vypráví se, že onen kus země celý obešel s arcibiskupským křížem v rukou ve směru *deisiol*, a tím tedy to místo zasvětil službě Kristu prostřednictvím našich starých obyčejů a rituálů.“

„Tak jak to tedy podle tebe je?“ zamračil se Eadulf.

„Nepochybuji, že těla jsou rozložena do kruhu kvůli jakémusi

rituálu, ale není jasné, zda jde o čin pohanů či křesťanů – to se budeme muset pokusit zjistit dalším pozorováním.“

„A tím máš na mysli co?“

„Stihl sis povšimnout, jakým způsobem byli ti nešťastníci sprovozeni ze světa?“

Eadulf se přiznal, že nikoliv.

„A už jsi někdy slyšel o trojné smrti?“

„Nic mi to neříká.“

„Vypráví se prastará legenda, že kdysi dávno naši předkové odvrhli pohanská božstva a učení druidů a začali se kořit velké zlaté modle zvané Cromm Cruach, bůh krvavého půlměsíce, kterému přinášeli lidské oběti. Modloslužby probíhaly na Pláni žertev, Magh Slécht, za časů Nejvyššího krále Tigernmasa, syna Follachova. Jeho samotné jméno znamená ‚pán smrti‘.“

„Ten příběh neznám,“ řekl Eadulf.

„Je to část dějin, na kterou náš národ není ani v nejmenším hrdý, a proto se o ní nehovoří nijak často. Nakonec se ale lidé proti Tigernmasovi vzbouřili, král byl za záhadných okolností zabit při divokém obřadu u zlaté modly, a poté se všichni vrátili k uctívání bohů svých praotců.“

Eadulf si pohrdlivě odfrkl.

„Připadá mi, že je v tom pramalý rozdíl, zda uctívali nějakou sochu nebo pohanská božstva. Nebyl to jediný pravý bůh.“

„V tom máš jistě pravdu, Eadulfe, ale naši staří bohové alespoň nevyžadovali lidské oběti, na rozdíl od Cromm Cruacha.“

Eadulf si pročísl vlasy rukou.

„Ale jak to vlastně celé souvisí... co to má společného... s tou trojnou smrtí?“

„Podle Tigernmase si Cromm Cruach žádal, aby právě tak byly usmrcovány jeho oběti.“

„Pořád tomu nerozumím.“

Fidelma máchla rukou směrem k mrtvým tělům. „Každý z těch mladíků byl proboden. Dále každého ještě zardousili a udeřili do hlavy tak silně, až mu rozbili lebku. Nic ti to nenapovídá?“

Eadulf vytřeštil oči.

„To je ta trojná smrt?“

„Přesně tak. Každý ten způsob zabití tvoří jednu smrt. A je na první pohled vidět, že všichni ti mladíci byli sprovozeni ze

světa právě takto. A navíc, všiml sis těch znamení, co mají na zápěstí?“

„Znamení?“

„Mají tam kůži odřenou od provazu. Podle všeho měli spoutané ruce, nejspíše až do chvíle, kdy je zabili, a teprve pak pousta rozvázali.“

Eadulf se otrásl a pokřižoval.

„Tak ty se domníváš, že je kdosi použil k nějakému obětnímu ritu?“

„Zatím jen shromažďuji známá fakta. V tuto chvíli nemohu činit žádné další závěry, to by byla pouhá spekulace.“

„Ale pokud máš v tom, co říkáš, pravdu, pak by to znamenalo, že zde šlo o nějaký pohanský obřad a že vyznavači oné modly, Cromma, stále žijí.“

Fidelma zavrtěla hlavou.

„O Tigernmasovi se traduje, že to byl dvacátý šestý král od doby, kdy do Irska přišli první lidé pod vedením synů Míleových. Vládl v době tisíc let před Kristovým narozením. Ale i jeho vlastní druidové se proti němu obrátili, neboť se jim znelíbily jeho krvavé obětní obřady. Bylo by vysoce nepravděpodobné, že by ještě dnes mohli mezi námi být nějakí vyznavači Cromma.“

Eadulf na okamžik stiskl rty.

„Ať tak či tak, jde zde o opravdu dábelskou hru.“

„V tom s tebou souhlasím. Také už jsem se zmiňovala, že těch těl je zde třicet tři...“

„A naznačovalas, že to číslo má jakýsi skrytý význam,“ skočil jí Eadulf překotně do řeči.

„Když byli svrženi zlí bohové Fomorové, vypráví se, že je vedlo dvaatřicet náčelníků a navíc jejich Nejvyšší král. Velký ulsterský hrdina Cúchulainn zabil všech třicet tři lidí v hrozném zakletém hradě. A když Cormac Mac Art vyhnal z Irska příslušníky lidu Dési, putovali světem třiatřicet let, nežli se mohli znovu usadit. A v jiném příběhu v Bricriuově síni padne třicet tři bojovníků včetně krále... mám pokračovat?“

Eadulf se na ni tázavě zadíval.

„Chceš mi tím říct, že číslo třicet tři má v pohanských dějinách tvého lidu nějaký zvláštní význam?“

„Přesně tak. A proto soudím, že to, co zde před sebou vidíme, je jistě nějaký starý rituál. Těla sešla ze světa trojnou smrtí, jsou položena do kruhu tváří směrem za sluncem a navíc je jich

právě třicet tři. Není mi ale známo, co má být významem toho rituálu, to nám ještě zbývá zjistit. A potom ses zapomněl zmínit ještě o jedné významné okolnosti.“

Eadulf přelétl očima po kruhu.

„Nevím, co máš na mysli,“ přiznal váhavě.

„Jdi si prohlédnout tamto tělo a řekni mi, čeho sis na něm všiml,“ řekla a pokynula rukou k jednomu mrtvému.

Eadulf s výrazem odporu prošel mezi těly a zastavil se u toho, které mu Fidelma označila. Při pohledu na něj zalapal po dechu a pokřičoval se.

„To je mnich,“ zašeptal. „Náš bratr v Kristu. Má vyholenou tonzuru svatého Jana.“

„Na rozdíl od ostatních má tenhle mladík i oděrky, ranky a škrábance ve tváři a na rukou a nohou.“

„Tak ty myslíš, že ho mučili?“

„Snad ne. Spíš mi připadá, že utíkal nějakým trnitým roštím, které ho podrápalo.“

„Ať tak či tak, ten řeholník byl zavražděn při pohanském obřadu,“ vydechl Eadulf vyděšeně. „Ani mnišské roucho ho neochránilo před tak příšernou smrtí. Sama už jsi přece řekla, co to znamená.“

Fidelma si ho překvapeně změřila.

„Skutečně?“

„No jistě, je to nad slunce jasnější.“

„Tak mi to pověz.“

„Máme namířeno do onoho Zapovězeného údolí, kde vládne pohanský náčelník, který dle tvých vlastních slov odmítá slova pravdy Kristova učení. Libuješ si v užívání latinských citátů, Fidelmo, a tak ti také jedním posloužím. *Cuius regio eius religio*.“

Po Eadulfových slovech se Fidelmě poprvé od chvíle, co stanuli na místě toho strašlivého výjevu, objevil ve tváři letmý úsměv.

„Čí země, toho víra,“ zopakovala pak větu v překladu.

„Zdejší náčelník Laisre je pohan,“ pokračoval Eadulf překotně. „Nebyl toto tedy snad nějaký pohanský obřad, jehož cílem bylo vyděsit a zastrašit nás?“

„Zastrašit nás z jakého důvodu?“ chtěla vědět Fidelma.

„No přece proto, abychom nechodili do Gleann Geis a nepokoušeli se tam s místním vládcem vyjednat založení křesťanského kostela a školy. Soudím, že jde o cílenou urážku tvého bratra-krále a opata Ségdaea, biskupa imleašského. Měli bychom

se odsud okamžitě vzdálit. Na místě se otočit a zamířit zpět do křesťanských krajin.“

„To máme podle tebe zapomenout na svěřený úkol?“ zeptala se ho Fidelma. „Tak to myslíš? Že odsud máme uprchnout?“

„Abychom se sem zanedlouho vrátili s vojskem a vyvolali v těch pohanech hrůzu z Božího hněvu za tu očividnou urážku, kterou nám zde nachystali. Ano, tak bychom to měli provést. Vrátit se sem s armádou a smést to hnízdo pohanských zmijí z povrchu zemského.“

V blízkosti mrtvých těl bylo snadné nechat se unést pomstychtivostí. Eadulfovi se v divokém zápalu zlobně rozhořely tváře.

Fidelma se jej ale pokoušela mírnit.

„Přiznávám, že první myšlenka, která mi prolétla hlavou, byla tatáž, kterou jsi právě vyslovil. Sama se nabízí. Každý by v takovou chvíli pomyslel právě na to. Ale když si uvědomíme, že tento výjev zde byl podle všeho připraven právě pro naše oči, začne to být až podezřele nápadné. Nepřehlížej stíny, jež vrhají silné lucerny.“

Eadulf se navzdory zlobě a strachu, které cítil, poněkud uklidnil a zamyslel se nad jejími slovy.

„Co tím chceš říct?“

„Byl to aforismus, který často používal můj učitel, brehon Morran z Tary. Věci, které se zdají být zřejmé, jsou často jen přeludy, za nimiž se skrývá pravda.“

V tu chvíli zmlkla, přimhouřila oči a zadívala se soustředěně na zem nedaleko za Eadulfem.

„Co tam vidíš?“ zeptal se Eadulf a rychle se tím směrem otočil pro případ, že by jim odtamtud hrozilo nějaké nebezpečí.

Sluneční paprsky se odrážely od jakéhosi předmětu položeného na zemi nedaleko od nich.

Fidelma neodpověděla, ale beze slova k té věci zamířila, proplekla se mezi nízkými keříky kručinky, sehnula se a pak se znovu napřímila s předmětem v ruce.

Eadulfovi neuniklo, že se prudce nadechla.

Rychle k ní vyrazil a i on se zadíval na věc, kterou třímala v pravici.

„Vojenský nákrčník,“ pronesla Fidelma poněkud zbytečně. Eadulf podobné šperky dobře znal, tyto zlaté obroučky nosili kolem hrdla všichni vybraní bojovníci z řad Irů i Britů a ve starších dobách dokonce i Galové. Nákrčník měl v průměru zhruba

osm palců a byl vyroben z osmi propletených pásků, spojených na obou stranách umným zakončením. Pásky byly zdobené drobnými korálky, kovovými kuličkami a miniaturním kruhovým děrováním. Byl z tepaného zlata a byl nablýskaný do vysokého lesku, což napovídalo, že zde neleží dlouho.

Fidelma si nákrčník pozorně prohlédla a potom ho podala k prozkoumání Eadulfovi.

Toho v první chvíli překvapilo, jak je obroučka lehká, domníval se totiž, že je celá z ryzího zlata. Pak ale viděl, že mohutné koncovky jsou duté, a samotné zlaté pásky byly poměrně lehké.

„Myslíš, že to spolu nějak souvisí?“ zeptal se Fidelmy a pokynul hlavou směrem ke kruhu těl za nimi.

„Možná. A možná ne.“

Fidelma si od něho nákrčník zase vzala a opatrně jej vložila do svého *marsupia*, váčku, který měla přivěšený u pasu.

„Ať už je to, jak chce, s jistotou lze říct jedno: šperk zde neleží dlouho, protože se velice blyští, někdo ho musel teprve nedávno vyleštit. A ještě jedna věc je jistá: nákrčník patřil nějakému poměrně význačnému bojovníkovi.“

„Pocházel z Mumanu?“

Zavrtěla hlavou.

„Mumanští zlatotepci používají trochu jiný způsob zdobení nežli řemeslníci z jiných království,“ vysvětlila mu. „Podle mého soudu ten šperk vyrobil někdo z království Ulaidhu na severu našeho ostrova.“

Už už se obracela, aby se vrátila ke kruhu těl, když vtom zřejmě zahlédla ještě něco dalšího. Ve tváři se jí objevil výraz chmurného zadostiučinění.

„A zde máme důkaz tvého dohadu, Eadulfe,“ řekla a ukázala rukou k zemi opodál.

Přešel do míst, kam její gesto směřovalo. V kamenité půdě porostlé vřesem a hlodášem tam bylo jedno místo, které bylo bahnité, a právě na něm byly vidět na zemi křížující se rýhy.

„Z toho se dá poznat, že těla sem dopravili na vozech. Vidíš ty hlubší stopy? A vedle nich ty mělčí? Ty hluboké budou od vozů, když sem přijely, a ty druhé udělala kola poté, co pachatelé složili mrtvoly na zem.“

Chvíli si rýhy v zemi prohlížela, vykročila směrem, ze kterého zřejmě vozy přijely, ale nakonec se pomalu a neochotně zastavila.

„Nyní je nemůžeme sledovat. Naším hlavním úkolem pro tuto chvíli je vyřídit tu záležitost v Gleann Geis.“ Zadávala se směrem, kterým vedly stopy kol. „Zdá se, že vozy přijely ze severu, i když v té kamenité půdě nejsou stopy příliš dobře patrné. Odhaduji, že vedou tam za ty kopce.“

A naznačila rukou směr, který měla na mysli. Na okamžik tam stála nerozhodně, ale nakonec se otočila zpět a s odporem se zadávala na stále početnější hejno krákorajících krkavců a vran.

„Inu, pro ty nešťastníky v tuto chvíli nic vykonat nemůžeme. Nemáme ani čas, ani dost sil, ani potřebné nástroje, abychom jim dopřáli slušný pohřeb. Ale snad Bůh stvořil mrchožrouty právě za tímto účelem.“

„Měli bychom za ty mrtvé alespoň pronést modlitbu, Fidelmo,“ namítl Eadulf.

„Dobrá, Eadulfé, pomodli se za nás za oba a já na konci připojím své amen. Pak bychom ale měli co nejrychleji vyrazit.“

Eadulf se často nemohl zbavit dojmu, že Fidelma řeholní část svého poslání bere méně vážně nežli svou práci advokátky. Sjel ji nesouhlasným pohledem, potom se otočil ke kruhu těl, přezehnal je znamením kříže a začal v rodné sasštině odříkávat:

„Prach, zem a popel jsou naše síla,
sláva jen jako skořápka bezcenná.
Do země zpátky, ač moc nám vlila,
vrátit se musíme, toť zemřít znamená.
Zaživa sytíme se polní zvěří,
ptactvo i ryby jsou podporou žití.
Když ale zlým zrakem smrt si nás změří,
jsme stravou pro červy – tu není zbytí.“

Náhle se dvě vrány, troufalejší nežli jejich druhové, vznesly do vzduchu a potom přistály na jednom z těl a zaryly pařáty do bledé pokožky mrtvého. Eadulf ztěžka polkl, spěšně modlitbu ukončil požehnáním duší mrtvých mladíků, a potom se odtamtud rychle vzdálil.

Fidelma už mezitím odvázala jejich koně od keře, kde je předtím Eadulf zanechal, a snažila se poplašená zvířata uklidnit. Koně nejenže cítili pach počínajícího rozkladu, ale také je děsilo hejno ukřičených ptáků, chystajících se k hostině. Oba se vyhoupli zpátky do sedla a vyrazili na další cestu.

„Jakmile to bude možné, ráda bych se na toto místo vrátila a sledovala stopy vozů, snad by nám to ještě něco napovědělo,“ prohlásila a obrátila se přes rameno ke vzdáleným kopcům.

Eadulf se otřásl.

„Myslíš, že je to moudré?“

Fidelma se zaškaredila.

„Moudrost s tím nemá nic společného.“ Potom se ale usmála. „Pokud se příliš nemýlím, myslím, že do Gleann Geis už to nemáme daleko. Zapovězené údolí by mělo začínat už tam za těmi vrchy, západně odsud. A pak se dozvíme, co nám chce Laisre povědět. Pokud bude tvrdit, že s tím činem nemá nic společného, pak můžeme své záležitosti u něho rychle uzavřít, vrátit se sem a jet po stopách oněch vozů.“

„Možná ale bude mezitím pršet a déšť stopy spláchne,“ namítl Eadulf a zdálo se, jako by to říkal s trochou naděje v hlasu.

Fidelma pohlédla k nebi.

„Přinejmenším do pozítřka pršet nebude,“ pronesla s přesvědčením. „A s trochou štěstí sucho vydrží ještě déle.“

Eadulf už se jí dávno přestal ptát, jak dokáže předpovídat počasí. Už mnohokrát mu vysvětlovala, že se to dá poznat z toho, jak vypadají rostliny a oblaka na obloze, ale on tomu nikdy neporozuměl. Nyní už se jednoduše smířil s vědomím, že se Fidelma málokdy mýlí. Otočil se po krkavcích hodujících na mrtvolách a viditelně se otřásl.

Fidelmě jeho výraz plný odporu neunikl a promluvila k němu: „Dívej se na to s nadhledem, můj bratře v Kristu. Nejsou snad i vrány a krkavci součástí velkého Božího stvoření, nemají snad i mrchožrouti svou úlohu, kterou jim Stvořitel přidělil?“

Eadulfa ale její slova nepřesvědčila.

„Jsou to stvoření Satanova, nikoho jiného.“

„Jaks na to přišel?“ otázala se ho Fidelma lehce. „Ty snad zpochybňuješ učení své vlastní víry?“

Eadulf se na ni nechápavě zamračil.

„Kniha Genesis,“ řekla Fidelma. „Bůh tedy stvořil veliké netvory a rozmanité druhy hbitých živočichů, jimiž se zahemžily vody, i rozmanité druhy okřídlených létavců. A Bůh viděl, že je to dobré. Bůh jim požehnal a řekl: ‚Plodte a množte se a naplňte vody v mořích. Létavci nechť se rozmnoží na zemi.‘“ Fidelma se odmlčela a pak s důrazem zopakovala: „Rozmanité druhy okřídlených

létavců.“ Významně se na něho zadívala. „V knize Genesis se nepraví, že Bůh stvořil všechny ptáky kromě mrchožroutů.“

Eadulf zavrtěl hlavou, odmítal se s jejím výkladem spokojit.

„Kdo jsem, abych zpochybňoval Boží stvoření? Ale Bůh mi také dal svobodou vůli a tím mi umožnil, abych nad takovými bytostmi vyjádřil odpor.“

Fidelma se přes veškerou snahu musela nad jeho slovy pošmát. Kdyby měla být upřímná, musela by přiznat, že ji hovory o víře s Eadulfem těší.

Černé hejno krákajících mrchožroutů, které se nyní už bez obav sneslo jako temný plášť na zem, nechali daleko za sebou a pobídli koně do bystrého kroku.

„Co máš v plánu udělat, až se konečně setkáme s oním Laisrem?“ zeptal se jí Eadulf. „Myslím ohledně těch mrtvol? Budeš ho žádat o vysvětlení?“

„Mluvíš, jako by sis myslel, že má ty mladíky na svědomí on.“

„Připadá mi to jako logická domněnka.“

„Ale domněnka není fakt.“

„Tak co tedy chceš dělat?“

„Dělat?“ Na okamžik se zamyslela. „No přece řídit se radou svého bratra: dávat si pozor, komu, co a kdy řeknu!“